

Llista de problemes 3

Víctor Ballester Ribó
NIU: 1570866

Anàlisi Harmònica
Grau en Matemàtiques
Universitat Autònoma de Barcelona
Març de 2023

Exercici 1. *Siguin*

$$f(x) = \chi_{[-1,1]}(x) \quad i \quad g(x) = \begin{cases} 1 - |x| & \text{si } |x| \leq 1 \\ 0 & \text{altrament} \end{cases}$$

Proveu que

$$\widehat{f}(\xi) = \frac{\sin(2\pi\xi)}{\pi\xi} \quad i \quad \widehat{g}(\xi) = \left(\frac{\sin(\pi\xi)}{\pi\xi} \right)^2$$

entenent que $\widehat{f}(0) = 2$ *i* $\widehat{g}(0) = 1$.

Resolució. Tenim que si $\xi = 0$, aleshores $\widehat{f}(0)$ i $\widehat{g}(0)$ són respectivament les àrees del quadrat 2×1 i del triangle amb base 2 i altura 1. Per tant, $\widehat{f}(0) = 2$ i $\widehat{g}(0) = 1$. Pels altres casos, calculem $\widehat{f}(\xi)$ i $\widehat{h}(\xi)$, on $h(x) = f(x) - g(x) = |x|\chi_{[-1,1]}(x)$.

$$\begin{aligned} \widehat{f}(\xi) &= \int_{-\infty}^{\infty} f(x)e^{-2\pi i\xi x} dx & \widehat{h}(\xi) &= \int_{-1}^0 (-x)e^{-2\pi i\xi x} dx + \int_0^1 xe^{-2\pi i\xi x} dx \\ &= \int_{-1}^1 e^{-2\pi i\xi x} dx & &= \int_0^1 xe^{2\pi i\xi x} dx + \int_0^1 xe^{-2\pi i\xi x} dx \\ &= \frac{e^{2\pi i\xi} - e^{-2\pi i\xi}}{2\pi i\xi} & &= 2 \int_0^1 x \cos(2\pi\xi x) dx \\ &= \frac{\sin(2\pi\xi)}{\pi\xi} & &= \frac{2\pi\xi \sin(2\pi\xi) + \cos(2\pi\xi) - 1}{2\pi^2\xi^2} \end{aligned}$$

Per tant:

$$\widehat{g}(\xi) = \widehat{f}(\xi) - \widehat{h}(\xi) = -\frac{\cos(2\pi\xi) - 1}{2\pi^2\xi^2} = \frac{(\sin(\pi\xi))^2}{\pi^2\xi^2}$$

on hem utilitzat la identitat trigonomètrica $2(\sin(x))^2 = 1 - \cos(2x)$.

Exercici 2.

a. *Apliqueu la fórmula de sumació de Poisson a la funció g de l'exercici 1 per provar*

$$\sum_{n \in \mathbb{Z}} \frac{1}{(n + \alpha)^2} = \frac{\pi^2}{(\sin(\pi\alpha))^2}$$

si $\alpha \in \mathbb{R} \setminus \mathbb{Z}$.

b. *Deduïu com a conseqüència que*

$$\sum_{n \in \mathbb{Z}} \frac{1}{n + \alpha} = \frac{\pi}{\tan(\pi\alpha)}$$

si $\alpha \in \mathbb{R} \setminus \mathbb{Z}$.

Resolució.

- a. Notem primer de tot que ens podem restringir a $\alpha \in (0, 1)$ (perquè tenim convergència absoluta de la sèrie i podem reordenar). Observem que g és parella, per tant $\widehat{g} = g$. Aplicarem la fórmula de Poisson (general) a $\widehat{g}$. Fixem-nos que $\widehat{g}$ és contínua i integrable. A més $\sum_{n \in \mathbb{Z}} \widehat{g}(\xi + n)$ convergeix uniformement per $\xi \in [0, 1]$ per M-Weierstraß, ja que $|\widehat{g}(\xi + n)| \leq \frac{1}{\pi^2(\xi + n)^2} \leq \frac{1}{2\pi^2 n^2}$ (per n prou gran), que ens dona una sèrie convergent. Finalment $\sum_{n \in \mathbb{Z}} |\widehat{g}(n)| = \sum_{n \in \mathbb{Z}} |g(n)| = g(0) = 1 < \infty$. Per tant, la fórmula de sumació de Poisson ens diu que

$$1 = \sum_{n \in \mathbb{Z}} \frac{(\sin(\pi(n + \alpha)))^2}{\pi^2(n + \alpha)^2} = \frac{(\sin(\pi\alpha))^2}{\pi^2} \sum_{n \in \mathbb{Z}} \frac{1}{(n + \alpha)^2}$$

on hem usat la identitat trigonomètrica $\sin(a + b) = \sin a \cos b + \sin b \cos a$. D'aquí ja es desprèn el resultat.

- b. Aquí també podem suposar $\alpha \in (0, 1)$ ja que fent una translació l'argument serveix igual. Com hem dit anteriorment la sèrie $\sum_{n \in \mathbb{Z}} \left| \frac{1}{(n + \alpha)^2} \right|$ convergeix uniformement per $\alpha \in [0, 1]$ per M-Weierstraß.

Definim $f_n(\alpha) = \frac{1}{(n + \alpha)^2}$. Tenim que f_n és integrable Riemann en $[0, 1] \forall n \in \mathbb{Z} \setminus \{0, -1\}$. Vegem que també tenim integrabilitat de la funció $\frac{\pi^2}{(\sin(\pi\alpha))^2} - \frac{1}{\alpha^2} - \frac{1}{(\alpha - 1)^2}$ en $[0, 1]$.

Els problemes només els tenim en 0 i 1. A prop del 0, hem de controlar $\frac{\pi^2}{(\sin(\pi\alpha))^2} - \frac{1}{\alpha^2}$. Tenim que:

$$\begin{aligned} \frac{\pi^2}{(\sin(\pi\alpha))^2} - \frac{1}{\alpha^2} &= \frac{\pi^2}{(\pi\alpha - \frac{(\pi\alpha)^3}{6} + \dots)^2} - \frac{1}{\alpha^2} \simeq \frac{\pi^2}{\pi^2\alpha^2 - \frac{\pi^4\alpha^4}{3} + \dots} - \frac{1}{\alpha^2} \simeq \frac{1}{\alpha^2} \left(\frac{1}{1 - \frac{\pi^2\alpha^2}{3} + \dots} - 1 \right) \simeq \\ &\simeq \frac{1}{\alpha^2} \left(\left[1 - \frac{\pi^2\alpha^2}{3} + \dots \right] - 1 \right) \simeq \frac{\pi^2}{3} + \dots \quad (1) \end{aligned}$$

Similarment a prop de 1, hem de controlar $\frac{\pi^2}{(\sin(\pi\alpha))^2} - \frac{1}{(\alpha - 1)^2}$. Fixem-nos que tenim certa simetria i ens podem estalviar càlculs. Canviant α per $\alpha - 1$ en la fórmula anterior, tenim que:

$$\frac{\pi^2}{3} + \dots \simeq \frac{\pi^2}{(\sin(\pi(\alpha - 1)))^2} - \frac{1}{(\alpha - 1)^2} = \frac{\pi^2}{(\sin(\pi\alpha))^2} - \frac{1}{(\alpha - 1)^2}$$

on hem usat la identitat trigonomètrica $\sin(a + b) = \sin a \cos b + \sin b \cos a$. Per tant tenim integrabilitat i llavors usant que $\int \frac{\pi^2}{(\sin(\pi\alpha))^2} d\alpha = -\frac{\pi}{\tan(\pi\alpha)} + C$ deduïm que:

$$\begin{aligned} \int \left(\frac{\pi^2}{(\sin(\pi\alpha))^2} - \frac{1}{\alpha^2} - \frac{1}{(\alpha - 1)^2} \right) d\alpha &= \sum_{n \in \mathbb{Z} \setminus \{0, -1\}} \int \frac{1}{(n + \alpha)^2} d\alpha \\ &= -\frac{\pi}{\tan(\pi\alpha)} + \frac{1}{\alpha} + \frac{1}{\alpha - 1} + C = - \sum_{n \in \mathbb{Z} \setminus \{0, -1\}} \frac{1}{n + \alpha} \end{aligned}$$

Si ara fem el límit $\alpha \rightarrow 0$ tindrem d'una banda que

$$-\frac{1}{\alpha - 1} - \sum_{n \in \mathbb{Z} \setminus \{0, -1\}} \frac{1}{n + \alpha} = \sum_{n \in \mathbb{Z} \setminus \{0\}} \frac{1}{n + \alpha} = \lim_{N \rightarrow \infty} \sum_{n=1}^N \left(\frac{1}{\alpha + n} + \frac{1}{\alpha - n} \right) = \lim_{N \rightarrow \infty} \sum_{n=1}^N \frac{2\alpha}{\alpha^2 - n^2} \xrightarrow{\alpha \rightarrow 0} 0$$

i d'altra banda que (per (1)):

$$-\frac{\pi}{\tan(\pi\alpha)} + \frac{1}{\alpha} = \int \left(\frac{\pi^2}{(\sin(\pi\alpha))^2} - \frac{1}{\alpha^2} \right) d\alpha \simeq \frac{\pi^2}{3} \alpha + \dots \xrightarrow{\alpha \rightarrow 0} 0$$

Per tant $C = 0$ i ja hem acabat.

Exercici 3. Supposeu que f és contínua a $\mathbb{R}$. Proveu que f i $\widehat{f}$ no poden tenir les dues suport compacte a no ser que $f = 0$. Això es pot interpretar amb el mateix esperit que el principi d'incertesa.

Resolució. Supposem que f i $\widehat{f}$ tenen suports compactes $K_1 \subseteq [-(N - 1), N - 1] \subseteq [-N, N]$ i $K_2 \subseteq [-M, M]$ respectivament per certs $N, M \in \mathbb{N}$. Aleshores fem la periodització de f amb període $2N$ (que també l'anomenem f). Llavors la seva sèrie de mitjanes de Fejér és:

$$\begin{aligned} \sigma_R f(x) &= \sum_{n=-R}^R \left(1 - \frac{|n|}{R + 1} \right) \widehat{f}(n) e^{\frac{2\pi i n x}{2N}} = \sum_{n=-M}^M \left(1 - \frac{|n|}{R + 1} \right) \widehat{f}(n) e^{\frac{2\pi i n x}{2N}} = \\ &= \sum_{n=-M}^M \widehat{f}(n) e^{\frac{2\pi i n x}{2N}} - \frac{1}{R + 1} \sum_{n=-M}^M |n| \widehat{f}(n) e^{\frac{2\pi i n x}{2N}} \xrightarrow{R \rightarrow \infty} \sum_{n=-M}^M \widehat{f}(n) e^{\frac{2\pi i n x}{2N}} \end{aligned}$$

Ara bé, per la continuïtat de f i el teorema de Fejér, tenim que

$$f(x) = \lim_{R \rightarrow \infty} \sigma_R f(x) = \sum_{n=-M}^M \hat{f}(n) e^{\frac{2\pi i n x}{2N}}$$

per a tot $x \in \mathbb{R}$. Observem que com que $e^{\frac{2\pi i n x}{2N}}$ és analítica, i combinacions lineals (finites) de funcions analítiques són analítiques, tenim que f també ho és. Però $f(x) = 0$ per $x \in (N-1, N)$. Per tant, pel principi de prolongació analítica, tenim que $f = 0$.

A posteriori m'he adonat que es pot fer més fàcil recordant que si $f \in L^1(\mathbb{R})$ i té suport compacte (que és el cas), llavors $\hat{f} \in C^\omega(\mathbb{R})$ i, pel mateix argument que hem fet, deduïm que $f = 0$.

Exercici 4. Sigui ψ tal que $\int_{\mathbb{R}^d} |\psi(\mathbf{x})|^2 d\mathbf{x} = 1$. Demostreu el principi d'incertesa de Heisenberg en dimensions d :

$$\left(\int_{\mathbb{R}^d} \|\mathbf{x}\|^2 |\psi(\mathbf{x})|^2 d\mathbf{x} \right) \left(\int_{\mathbb{R}^d} \|\boldsymbol{\xi}\|^2 |\hat{\psi}(\boldsymbol{\xi})|^2 d\boldsymbol{\xi} \right) \geq \frac{d^2}{16\pi^2}$$

Resolució. Ometrem l'avaluació de les funcions a $\mathbf{x}$ i a $\boldsymbol{\xi}$ per tal de simplificar la lectura.

Estudiem primer la integral $\int_{\mathbb{R}^d} \|\boldsymbol{\xi}\|^2 |\hat{\psi}|^2 d\boldsymbol{\xi}$. Fixem-nos que:

$$\begin{aligned} \int_{\mathbb{R}^d} \|\boldsymbol{\xi}\|^2 |\hat{\psi}|^2 d\boldsymbol{\xi} &= \int_{\mathbb{R}^d} \sum_{j=1}^d \xi_j^2 |\hat{\psi}|^2 d\boldsymbol{\xi} = \frac{1}{4\pi^2} \int_{\mathbb{R}^d} \sum_{j=1}^d 4\pi^2 \xi_j^2 |\hat{\psi}|^2 d\boldsymbol{\xi} = \frac{1}{4\pi^2} \int_{\mathbb{R}^d} \sum_{j=1}^d \left| \frac{\partial \psi}{\partial \xi_j} \right|^2 d\boldsymbol{\xi} = \\ &= \frac{1}{4\pi^2} \sum_{j=1}^d \int_{\mathbb{R}^d} \left| \frac{\partial \psi}{\partial \xi_j} \right|^2 d\boldsymbol{\xi} = \frac{1}{4\pi^2} \int_{\mathbb{R}^d} \|\nabla \psi\|^2 d\mathbf{x} \end{aligned}$$

on hem utilitzat el teorema de Plancherel en dimensió d . D'altra banda:

$$\begin{aligned} \left(\int_{\mathbb{R}^d} \|\mathbf{x}\|^2 |\psi|^2 d\mathbf{x} \right) \left(\int_{\mathbb{R}^d} \|\boldsymbol{\xi}\|^2 |\hat{\psi}|^2 d\boldsymbol{\xi} \right) &= \frac{1}{4\pi^2} \left(\int_{\mathbb{R}^d} \|\mathbf{x}\|^2 |\psi|^2 d\mathbf{x} \right) \left(\int_{\mathbb{R}^d} \|\nabla \psi\|^2 d\boldsymbol{\xi} \right) \\ &\geq \frac{1}{4\pi^2} \left(\int_{\mathbb{R}^d} \|\mathbf{x}\| |\psi| \|\nabla \psi\| d\mathbf{x} \right)^2 \quad (\text{Cauchy-Schwarz per integrals}) \\ &= \frac{1}{4\pi^2} \left(\int_{\mathbb{R}^d} \|\mathbf{x}\| |\psi| \|\nabla \bar{\psi}\| d\mathbf{x} \right)^2 \\ &\geq \frac{1}{4\pi^2} \left(\int_{\mathbb{R}^d} |\psi| |\langle \mathbf{x}, \nabla \bar{\psi} \rangle| d\mathbf{x} \right)^2 \quad (\text{Cauchy-Schwarz per vectors}) \\ &\geq \frac{1}{4\pi^2} \left(\int_{\mathbb{R}^d} \operatorname{Re}(\psi \langle \mathbf{x}, \nabla \bar{\psi} \rangle) d\mathbf{x} \right)^2 \quad |z| \geq \operatorname{Re}(z) \quad \forall z \in \mathbb{C} \\ &= \frac{1}{16\pi^2} \left(\int_{\mathbb{R}^d} \sum_{j=1}^d x_j 2 \operatorname{Re} \left(\psi \frac{\partial \bar{\psi}}{\partial x_j} \right) d\mathbf{x} \right)^2 \\ &= \frac{1}{16\pi^2} \left(\int_{\mathbb{R}^d} \sum_{j=1}^d x_j \frac{\partial (|\psi|^2)}{\partial x_j} d\mathbf{x} \right)^2 \\ &= \frac{1}{16\pi^2} \left(d \int_{\mathbb{R}^d} |\psi|^2 d\mathbf{x} \right)^2 \\ &= \frac{d^2}{16\pi^2} \end{aligned}$$

on en l'antepenúltima igualtat hem usat que si $\psi = A + iB$ aleshores $\frac{\partial(A^2+B^2)}{\partial x_j} = 2AA_{x_j} + 2BB_{x_j} = 2\operatorname{Re}\left(\psi \frac{\partial \bar{\psi}}{\partial x_j}\right)$ i en la penúltima igualtat hem usat el teorema de Fubini:

$$\begin{aligned} \int_{\mathbb{R}^d} \sum_{j=1}^d x_j \frac{\partial(|\psi|^2)}{\partial x_j} d\mathbf{x} &= \sum_{j=1}^d \int_{\mathbb{R}^{d-1}} d(x_1, \dots, x_{j-1}, x_{j+1}, \dots, x_d) \int_{\mathbb{R}} x_j \frac{\partial(|\psi|^2)}{\partial x_j} dx_j = \\ &= \sum_{j=1}^d \int_{\mathbb{R}^{d-1}} d(x_1, \dots, x_{j-1}, x_{j+1}, \dots, x_d) \int_{\mathbb{R}} |\psi|^2 dx_j = d \int_{\mathbb{R}^d} |\psi|^2 d\mathbf{x} \end{aligned}$$

on hem utilitzat integració per parts i hem assumit que $x_j |\psi|^2 \in L^1(\mathbb{R}) \forall j$ (com en el cas d'una variable). Anteriorment també hem assumit que ψ era diferenciable.

Exercici 5.

- Donada $f[n] = \cos\left(\frac{\pi}{2}n\right)$, $n = 0, 1, 2, 3$, calculeu la seva DFT.
- Segui $f[n] = (1, 2, 0, 3, -2, 4, 7, 5)$. Calculeu $\hat{f}[0]$, $\hat{f}[4]$, $\sum_{k=0}^7 \hat{f}[k]$, $\sum_{k=0}^7 |\hat{f}[k]|^2$.

Resolució.

- Tenim que:

$$\hat{f}[n] = \sum_{k=0}^3 \cos\left(\frac{\pi}{2}k\right) e^{-\frac{2\pi i k n}{4}} = 1 - e^{-\pi i n} = 1 - (-1)^n$$

- Tenim que:

$$\begin{aligned} \hat{f}[0] &= \sum_{k=0}^7 f[k] = 20 \\ \hat{f}[4] &= \sum_{k=0}^7 f[k] e^{-\pi i k} = \sum_{k=0}^7 f[k] (-1)^k = -8 \end{aligned}$$

A més per la fórmula de sumació de Poisson i la identitat de Plancherel tenim que:

$$\begin{aligned} \sum_{k=0}^7 \hat{f}[k] &= 8f[0] = 8 \\ \sum_{k=0}^7 |\hat{f}[k]|^2 &= 8 \sum_{k=0}^7 |f[k]|^2 = 8 \cdot 108 = 864 \end{aligned}$$